

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 10 jan. 1958

*'s Morgens te 11 uur aangevangen en 's middags voortgezet, Trêveszaal.

Aanwezig: De Minister-President Drees en de Ministers Algera, Helders, Hofstra, Klompé, Luns, Samkalden, Staf, Struycken, Suurhoff, Witte en Zijlstra (afwezig is Minister Cals).

Tevens is aanwezig (bij punt 3) Staatssecretaris Van der Beugel.

Secretaris: J. Middelburg.

3. Buitenlands beleid

c. *De situatie in Indonesië* (Zie notulen MR 3 januari 1958, punt 3b.)

De *Minister-President* zou over de situatie nog eerst persoonlijk met Minister Luns willen spreken, dus op dit ogenblik nog niet de nota's willen behandelen, die zijn rondgezonden.

Minister *Hofstra* merkt op, dat de Indische pensioenen op 11 januari moeten worden betaald; spreker zou opdracht willen geven de cheques hiervan uit te zenden. De *Minister-President* meent, dat de Regering niet anders kan handelen voorzover het pensioenen van Nederlanders betreft. Ten aanzien van buitenlanders zullen de betrokken regeringen bij Indonesië voor de pensioenbetalingen moeten opkomen, terwijl ook aan Indonesiërs dit niet moet worden uitbetaald, totdat uitzonderingen te dezen aanzien zijn nagegaan.

Minister *Luns* deelt vervolgens mede, dat de Amerikaanse Regering op het standpunt blijft staan, dat Nederland juridisch aansprakelijk is voor de terugbetaling van het zilver, dat in het lend-lease systeem is verstrekt. Spreker meent, dat Nederland het standpunt moet handhaven, dat het deze garantie voor het aan Indië verstrekte zilver niet zal nakomen. Minister *Hofstra* merkt op, dat er twee kanten aan deze zaak zitten. Enerzijds is het niet redelijk om van Nederland terugbetaling te verlangen nu Indonesië het niet doet, anderzijds is er het internationaal-financiële oogpunt, dat de Amerikaanse schatkist verantwoording over dit niet nakomen van de garantie aan het Congres moet afleggen en dan gezegd kan worden, dat Nederland zijn financiële verplichtingen niet nakomt. De *Minister-President* is van mening, dat Nederland dan duidelijk zal moeten publiceren, dat Amerika zijn verplichtingen ten aanzien van de UNCI niet nakomt. Spreker heeft zich over deze zaak ook duidelijk uitgelaten tegenover de Amerikaanse Ambassadeur, toen deze hem met Nieuwjaar bezocht; deze zou zich nog tot Staatssecretaris Van der Beugel wenden.

Minister *Klompé* heeft zorg over de bejaarde Indische Nederlanders, die nooit in Nederland zijn geweest en nu hierheen zouden moeten komen. Zij meent, dat via de vertegenwoordiger van het Internationale Rode Kruis Durand getracht zou kunnen worden, dat deze in de tehuizen, waarin ze leven, kunnen blijven. De *Minister-President* heeft er ook bezwaar tegen, dat Indische Nederlanders, die geen Nederlands kennen, min of meer gedwongen naar Nederland worden overgebracht. Aan Durand is gevraagd erop toe te zien, dat Nederlanders vrij zouden zijn om naar Nederland te gaan, maar omgekeerd moet men ook niet hen, die liever blijven, toch pressen te gaan. Spreker acht dit typisch een kwestie voor de Commissie-Blom.

Minister *Klompé* is van oordeel, dat ten behoeve van de geëvacueerden een extra contingent woningwetwoningen gebouwd moet worden. De opnemings van 5000 gezinnen van gemiddeld vier personen in contractpensions kost f. 50 mln. per jaar. De bouw van woningwetwoningen voor hen zou f. 75 mln. kosten, zodat het extra bedrag hiervoor beperkt zou blijven. Eventueel zullen echter via belastingverhoging de middelen hiervoor moeten komen. Spreekster heeft de gedachte, dat er 5000 extra-woningwetwoningen gebouwd zullen moeten worden, waardoor zij van de gemeenten wel wat woningen als voorschot hierop zal kunnen krijgen. Voorts zal men ook met inkwartiering moeten gaan werken.

Minister *Hofstra* wijst erop, dat het verschil tussen nieuwe bouw en huisvesting in contractpensions voor 5000 gezinnen niet f. 25 mln. is maar meer omdat ook als men eigen huisvesting heeft veelal nog steun nodig is. Bovendien moet bedacht worden, dat beperking van de bouw van woningwetwoningen noodzakelijk was met het oog op de kapitaalmarkt. Spreker is daarom van oordeel, dat het deel van de nieuwe woningwetwoningen, dat beschikbaar moet zijn voor gerepatrieerden en ambtenaren, van 10% tijdelijk tot 15% verhoogd moet worden. Dan zal later de mogelijkheid van extra bouw bekeken kunnen worden.

Minister *Witte* merkt op, dat de bouwmarkt zodanig ontspannen is, dat er 22.000 werklozen in de bouwnijverheid zijn. Spreker meent, dat dit probleem ook in de CEC onder het oog moeten worden gezien. Minister *Zijlstra* merkt op, dat de CEC over enkele weken zou rapporteren.

Minister *Klompé* acht verhoging van het percentage van 10% op 15% uit psychologisch oogpunt bezwaarlijk. Minister *Helders* acht het wenselijk, dat een analyse wordt gemaakt van wat voor soort huisvesting nodig zal zijn.

De *Minister-President* is van mening, dat dit onderwerp bezwaarlijk zonder schriftelijke voorbereiding in de Ministerraad behandeld kan worden. Spreker stelt voor een nota hierover bij de Ministerraad in te dienen tenzij men het onderling eens wordt (in de Commissie-Blom of tussen de betrokken ministers). Minister *Klompé* zal gaarne de volgende week een gesprek hierover hebben met de Ministers Hofstra en Witte.

Minister *Luns* deelt omtrent de situatie in Indonesië mede, dat hij uit de telegrammen de indruk krijgt, dat de evacuatie langzamer verloopt. Intussen zijn wel alle Nederlandse bedrijven op Java en Sumatra onder beheer gesteld. De Indonesische Regering overweegt een deel van de export weer over Nederland te laten lopen, maar zij is druk aan het zoeken naar andere wegen hiervoor.

De *Minister-President* heeft gezien, dat de Raad voor Midden-Sumatra aan de HVA gevraagd heeft de handel met Singapore en met Europa te regelen. Spreker meent, dat op dergelijke regionale verzoeken positief gereageerd moet worden.

Minister *Staf* overhandigt een nota betreffende de marine en de KPM-schepen aan Minister Luns; hierover zal de volgende week vrijdag nader gesproken kunnen worden.

Minister *Suurhoff* heeft de indruk, dat in Indonesië een punt is bereikt, waarbij men de hoop zal kunnen opgeven, dat de zaken nog teruggedraaid zullen worden. Als dan met andere landen zou worden gesproken over het stappen in door Nederlanders verlaten plaatsen dan zal men dat slechts moeten doen na inwilliging van de eis, dat Indonesië voor de onteigende Nederlandse bedrijven schadevergoeding betaalt. De *Minister-President* acht deze gehele zaak zeer belangrijk, maar hij zou de discussie hierover liever een week uitstellen.

Minister *Klompé* antwoordt op een vraag van Minister *Zijlstra*, dat sinds de actie tegen Nederlanders begon ongeveer 10.000 zijn sloop gegaan naar Nederland. Zij meent, dat komende maand een gelijk aantal zal kunnen worden verwacht, en dat begin juni de evacuatie op een 5000 personen na achter de rug zal kunnen zijn. Minister *Helders* tekent bij de opmerking van Minister *Suurhoff* inzake schadevergoeding aan, dat de Duitse financier Abs zich heeft beziggehouden met een ontwerp-multilateraal verdrag, dat is voortgevloeid uit de conferentie van San Francisco. In dit geval zou men dezelfde richtlijnen kunnen volgen.

De *Minister-President* deelt mede, dat volgens de radionieuwsdienst de Nederlandse banken in Indonesië geen kredieten mogen weigeren, tenzij met vergunning van de militaire commandant. Minister *Samkalden* merkt op, dat men dan in het stadium van de ontworpen rechtsverkeersregelingen kan komen. Het gaat erom in hoeverre de in Indonesië verleende kredieten op de banken hier verhaalbaar zouden zijn. Minister *Helders* onderstreept, dat hier gevaren dreigen.

Minister *Klompé* stelt de vraag of de betrokken ministers niet samen over deze kwesties kunnen spreken. De *Minister-President* stelt voor, dat de Commissie-Blom al deze praktische vragen bespreekt, waarbij zij zonodig een vertegenwoordiger van andere betrokken

departementen erbij vraagt (bijv. van Justitie bij de kwestie over de rechtsverkeersregelingen). De *Raad* verklaart zich hiermede akkoord.

- - -